

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Pracoviště: Ústav translatologie FF UK
Diplomant: Bc. Lukáš Klimeš
Název práce: Zábranův Doktor Živago: Okolnosti vzniku a analýza vybraných překladatelských řešení
Vedoucí práce: PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D.
Oponent: PhDr. Danuše Oganjesjanová, CSc.

Diplomová práce je věnována genezi českého překladu románu Pasternakova románu *Doktor Živago*. Geneze českého překladu tohoto románu je nazírána z několika hledisek, jimž je podřízena struktura diplomové práce. Ta sestává, ponecháme-li stranou *Úvod* a *Závěr*, ze čtyř kapitol.

První kapitola, nazvaná *Boris Pasternak v rukou českých překladatelů*, má podobu komentovaného soupisu zásadních autorových děl v českých překladech. Je chronologicky strukturována do kratších, většinou desetiletých období, a skýtá podrobný přehled o tom, co z Pasternakova díla u nás bylo v tom kterém období přeloženo, vydáno a kdo z českých překladatelů se na překladech podílel. Jde o kapitolu, která má hodnotu především faktografickou. Ke cti autora slouží, že ačkoli obsahuje značné množství údajů, není jimi zahlcena, a to zásluhou promyšleného výkladu, který faktografické údaje doplňuje, vysvětluje a hlavně je uvádí do souvislostí.

Druhá, ústřední kapitola diplomové práce, *Pasternakův Živago*, sleduje historické okolnosti publikace Pasternakova románu, zejm. události, které tento román provázely na jeho cestě ze Sovětského svazu do Itálie a odtud do ČSSR. Všímá si peripetií spjatých s vydáním románu nejprve v zahraničí, a následně pak i v samotném Československu, přičemž věnuje pozornost i okolnostem jeho slovenského vydání. Studie je cenná tím, že vedle literárněvědných publikací pracuje i s materiály z pozůstalosti, tedy že vedle sekundárních zdrojů využívá i zdroje primární. To dodává textu na autenticitě, posiluje smysl pro detail, ale, co je hlavní, může vést k odhalení nových skutečností a souvislostí, o čemž svědčí zvláště podkapitola *První české vydání a otázka autorství*. V ní na základě materiálů z pozůstalosti po Janu Zábranovi a Jiřím Kovtunovi dospívá diplomant k novému, jak sám uvádí, „uspokojivému pohledu“ na nejasnou situaci kolem toho, proč v prvním českém vydání *Doktora Živaga* nebyl spolu se Zábranou jako překladatel (veršů) uveden i Jiří Kovtun. Konstatuje přitom, že právě jejich pozůstalost „vyvrátila úvahy o pokrytí překladu, obhájila Zábranovy čisté úmysly a potvrdila myšlenku o nepříznivém sledu dějinných událostí“.

Třetí kapitola, *Zábranův Pasternak*, si všímá vztahu Jana Zábrany jako překladatele k Pasternakovi jako autoru a osobnosti. Z hloubi Zábranových deníků a archivních rukopisů tu do popředí vystupují výrazná pojitka a paralely, blízkost osudů, pocitů i názorů. Za podnětné pokládám zejm. komentované ukázky Zábranových postřehů o Pasternakově stylu.

Čtvrtá kapitola, *Zábranova překladatelská metoda a analýza jeho vybraných řešení*, navazuje na konferenci o Janu Zábranovi konanou na Ústavu translatologie na podzim roku 1915. Je

pokusem sledovat Zábranovu překladatelskou metodu a poukázat na to, v čem je specifická, v čem tkví její osobitost. I když jde o ukázkou na „miniaturní ploše“, má tento pokus důležitou výpovědní hodnotu, zvláště vezmeme-li v úvahu i svědectví Marie Zábranové (s. 54) a to, jak svůj způsobu překladu charakterizuje sám Zábrana. Bylo by nepochybně zajímavé provést podobnou analýzu na více vzorcích a jistě i na více jazycích, ze kterých Zábrana překládal (např. na angličtině).

Diplomová práce má všechny požadované náležitosti. Je nesporně dalším významným přínosem k zábranovské tematice. O její kvalitě svědčí i charakter a rozsah bibliografie. Práce je napsána vytříbeným jazykem, po technické stránce téměř bez formálních nedostatků (s výjimkou s. 18, kde vypadla část textu na konci kapitoly, s. 23 s chybnou větou začínající slovy *Tuto službu...* a s.37–38, mezi nimiž je volný list).

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou *výborně*.

V Praze dne 07. 09. 2016

PhDr. D. Oganješjanová, CSc.